

EKSEMPEL PÅ CASEANALYSE

Af Margrethe Hjerrild

Eksempel på caseanalyse

<https://laeremiddel.dk/viden-og-vaerktoejer/datakodning-analyse-og-fortolkning-af-empiriske-data/studieeksempler/>

Eksemplet består af uddrag fra et bachelorprojekt, hvor der er blevet anvendt både en case samt interview som empiriske materialer. Derfor fremgår der i eksemplet også citater fra informanterne i interviewet.

Bemærk at der både i løbet af casen, men også i den efterfølgende beskrivelse bliver præsenteret en række problemstillinger, som efterfølgende bliver gjort til genstand for analyse bl.a. ved brug af teorier om livskvalitet. Eksempler bliver afsluttet med en række handlemuligheder, som analyser peger på.

Case

Bo er en midaldrende mand med psykisk funktionsnedsættelse, han har boet i Botilbuddet i ca. 20 år. Personalet beskriver, at Bo er fysisk velfungerende. Han finder sig tilrette og hygges sig i eget selskab (Bilag 8, s. 39-40 & 9, s. 68).

Bo har behov for støtte af personalet, til at indgå i fællesskabet på Botilbuddet (Bilag 5, s. 31). Bo har behov for struktur, da han ellers kan blive frustreret og kommer ud af sin tryghedszone. Personalet beskriver, at det kommer til udtryk ved at Bo hæver stemmen og bruger bandeord. Bo har selv skabt nogle af sine rutiner og andre er skabt i samarbejde med personalet (Bilag 9, s. 69 & 80). Personalet beskriver, at Bos kognitive funktionsniveau gør, at han ikke har evnen til at reflektere over egne handlinger og konsekvenserne af disse. Bo drikker øl på daglig basis og har i perioder haft et større alkoholforbrug. Dette har vist sig ved, at han har været så beruset, at personalet har måtte hente ham på beværtninger, og han har drukket i skjul (Bilag 8, s. 49 & 53).

Personalet beskriver, at Bo, ifm. sit alkoholforbrug, har haft flere episoder med uhensigtsmæssig adfærd, der har resulteret i konflikter, inde- og udenfor Botilbuddet. Bo er kommet til skade, da han er faldet i og omkring sin lejlighed og ifm. voldelige hændelser (Bilag 8, s. 55 & 9, s. 74).

Konflikterne, og det at Bo har haft besøg af personer fra misbrugsmiljøet, betød, at medbeboere og Bo selv har givet udtryk for utryghed. Konflikterne uden for Botilbuddet har ført til voldelige hændelser. Derudover er der personer, der har udtrykt, at de på baggrund af Bos adfærd har følt sig seksuelt krænkede, hvilket har ført til en politianmeldelse (Bilag 6, s. 32; 8, s. 39 & 9, s. 75-76).

Der er ifm. Bos uhensigtsmæssige adfærd iværksat pædagogiske tiltag for at hjælpe og støtte Bo til en hverdag uden konflikter (Bilag 17, s. 110). Personalet beskriver, at den uhensigtsmæssige adfærd på

Botilbuddet omhandler konflikter med de øvrige beboere, og at Bo er truende og verbalt angribende i sin adfærd. Udenfor Botilbuddet beskriver personalet, at den uhensigtsmæssige adfærd omhandler seksuelle grænseoverskridelser og voldelige episoder ifm. alkohol (Bilag 10, s. 89-90 & 11, s. 99) [...].

Livskvalitet

Vi ønsker en dybere forståelse af fænomenet livskvalitet samt personalets forståelse af dette, samt deres oplevelse af, hvad der er livskvalitet for Bo. Hertil analyseres empirien med relevant teori og lovgivning.

Ift. fænomenet livskvalitet er det væsentligt at beskæftige sig med serviceloven, da pædagoger skal efterleve denne. Særligt servicelovens §1, stk. 2 fremhæver livskvalitetens betydning i pædagogisk arbejde: "Formålet med hjælpen efter denne lov er at fremme den enkeltes mulighed for at udvikle sig og for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten." (Serviceloven, §1, stk. 2).

Det er en lovgivningsmæssig rettesnor, pædagoger er forpligtede til at efterleve i arbejdet med at understøtte og forbedre borgernes udvikling og livskvalitet. Derfor har vi i vores empiriindsamling undersøgt, hvordan informanterne forstår fænomenet livskvalitet, hertil kobles Siri Næss' teori og forståelse af dette.

Jf. Næss er livskvalitet subjektivt, det er knyttet til den enkelte og dennes oplevelse, hvilket viser et fænomenologisk videnskabsteoretisk ståsted. Næss anvender begrebet livskvalitet og synonymerne psykisk velvære og at have det godt i sin definition af livskvalitet: "Vi definerer livskvalitet som psykisk velvære, som en oplevelse af å ha det godt" (Næss, 2011, s. 15). Næss' definition betyder, at det udelukkende er den enkelte selv, der kan definere graden af livskvalitet. Det danner samtidig grundlag for synonymet, at have det godt, det er den subjektive oplevelse af at have det godt, der undersøges, da vi oplever verden forskelligt. Herudover mener Næss, at have det godt, handler om mere end fraværet af sygdom, altså en følelse af glæde og velvære (Næss, 2011, s. 15-47).

Vi har i undersøgelsen af fænomenet livskvalitet fundet frem til, at informant 1 forstår begrebet således:

... jeg forstår begrebet livskvalitet på den måde, at man har noget i sit liv, som er energigivende og som ligesom er det man glæder sig over i sit liv og det der driver én (Bilag 12, s. 104).

Analyseres dette med Næss' teori om livskvalitet, fremgår det, at informant 1's forståelse af fænomenet livskvalitet harmonerer med Næss' teori. Informant 1 mener, at livskvalitet handler om at have noget at glæde sig over. Det er jf. Næss essentielt, da høj livskvalitet ikke opbygges på baggrund af fravær af sygdom, men på oplevelsen af glæde og psykisk velvære.

Derfor ligger det implicit i citatet, at informant 1, ligesom Næss, ser livskvalitet som mere end fraværet af sygdom. Ydermere forstår informant 1 livskvalitet således "... jeg tænker, at det er et meget individuelt begreb" (Bilag 12, s. 104). Citatet stemmer overens med Næss' definition på livskvalitet, da informanten og Næss anser fænomenet som værende subjektivt. Herudover forstår informant 2 livskvalitet som en hvis grad af frihed: "Jamen livskvalitet det er også bestemt at have en vis grad af frihed til at gøre nogle ting..." (Bilag 13, s. 107). Næss anvender ikke begrebet frihed i sin teori om livskvalitet. Begrebet frihed er en grundlæggende retssikkerhed jf. grundlovens §71 og handicapkonventionens artikel 1, hvorfor det er relevant at informanten lægger vægt på dette ift. livskvalitet (Danmarks Riges Grundlov, §71, stk. 1; FN, art. 1).

Vi har ifm. empiriindsamlingen undersøgt informanternes oplevelse af livskvalitet for Bo, informant 1 oplever det således: "... vi ser jo sådan på det, at det er livskvalitet for Bo at drikke øl" (Bilag 12, s. 104).

Ifølge Næss er livskvalitet et subjektivt fænomen, dette stemmer overens med informantens udtalelse om at det er livskvalitet for Bo at drikke øl. Det fremgår derfor, at informanten forholder sig subjektivt til fænomenet. Da denne ikke tager udgangspunkt i egen oplevelse af livskvalitet, men hvad der for Bo opleves som glæde og velvære (Næss, 2011, s. 15) [...].

Opsummering

På baggrund af ovenstående analyse vurderes det, at det i pædagogisk praksis er væsentligt at arbejde med, hvad der for den enkelte borger er livskvalitet, da pædagogerne skal efterleve lovgivningen. Det fremgår af analysen, at det er relevant at forstå livskvalitet som et subjektivt fænomen for at øge trivlsen. Derudover vurderer vi, at det er essentielt, at pædagogerne forstår livskvalitet som mere end fravær af sygdom, og at den mentale og fysiske sundhed ikke altid er sammenvævet. Dette ved at se på årsager til sundhed, frem for årsager til sygdom. Derfor skal pædagogerne have en helhedsorienteret tilgang i arbejdet med livskvalitet.

I flg. analyseres det, hvordan personalet har praktiseret autonomistøttende pædagogik, og hvordan der tages hensyn til dilemmaet omkring Bos ret til selvbestemmelse og personalets pligt til omsorg, ift. casen.

Handlemuligheder

På baggrund af analyseresultaterne diskuteres udviklings- og handlemuligheder ift. selvbestemmelse og livskvalitet. Pædagogisk praksis er betinget af samfunds- og lovgivningsmæssige rammer, hvilket ofte medfører et dilemma mellem selvbestemmelse og omsorg.

Vi er igennem vores analyseresultater kommet

frem til, at autonomistøttende pædagogik kan være en udviklings- og handlemulighed, der kan tilgodeses dilemmaets faktorer. Det kan dog diskuteres, hvorvidt autonomistøttende pædagogik er den bedste handlemulighed, hvis strukturen og rammerne ikke er opstillet i samarbejde med borgeren og kun af personalet, da det kan skabe barrierer ift. borgernes oplevelse af selvbestemmelse og livskvalitet.

Autonomistøttende pædagogik har dog fokus på at give borgeren så mange fleksible valg som muligt med henblik på at øge oplevelsen af selvbestemmelse og livskvalitet. Hvis den opstillede struktur og ramme er skabt i samarbejde med borgeren, efter dennes ønsker og behov, kan det øge muligheden for livskvalitet. Her er fokus på borgernes selvbestemmelse og støtten monitoreres ift. at kunne håndtere og begribe eget liv. På trods af ovenstående barrierer, vurderer vi at udviklings- og handlemuligheden er at benytte autonomistøttende pædagogik i praksis. Dette da metoden tilgodeser den enkeltes ønsker, behov og livskvalitet, da fleksible valg sikrer selvbestemmelse og muligheden for at efterleve omsorgspligten (Elvén & Veje, 2020; Næss, 2011, s. 15-47).

Et udviklings- og handleforslag er, at der i pædagogisk praksis bliver drøftet og udformet et dokument, der beskriver den fælles faglige ramme og tilgang til, hvordan selvbestemmelse og livskvalitet sikres. Herved kan skabes en kultur omkring dette, så alle medarbejdere får et fælles sprog og en fælles forståelse af, hvordan der arbejdes med autonomistøttende pædagogik. På denne måde bliver det til en skueværdi frem for en grundlæggende og skjult antagelse.

Litteratur

Bang, A. & Dyrby, L. (2020). *Autonomistøttende pædagogik og selvbestemmelse for voksne borgere på bo- og støttetilbud* [Bachelorprojekt]. UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.